

Prijedlog za dopunu nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srpske

Koalicija za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje, uspostavljena sa ciljem zagovaranja za adekvatnu zakonsku regulaciju krivičnih djela počinjenih iz mržnje i govora mržnje u Bosni i Hercegovini obraća se nadležnim institucijama vlasti Republike Srpske povodom Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srpske iz 2010. godine te usvajanja nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srpske koji je usvojen na 24. Sjednici Narodne Skupštine Republike Srpske održanoj dana 31.01.2013. godine. Naime, izmjenama i dopunama iz 2010. godine u opšti dio Krivičnog zakona Republike Srpske eksplicitno se uvodi definicija mržnje kao pobude za činjenje krivičnih djela iz mržnje sa taksativnim nabrojanjem zaštićenih karakteristika, dopunjavaju se odredbe o opštim pravilima za odmjeravanje visine kazne na način da se mržnja uzima kao otežavajuća okolnost te se uvode kvalifikovani oblici pojedinih krivičnih djela iz posebnog dijela zakona.

Mišljenje Koalicije je, da bi u cilju izbjegavanja nedoumica i nejasnoća, trenutnu zakonsku definiciju krivičnih djela počinjenih iz mržnje predloženu nacrtom Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srpske trebalo dopuniti na način da krajnje zakonsko rješenje koje bude usvojeno u Krivičnom zakonu Republike Srpske, predviđalo i uključivalo što više slučajeva krivičnih djela motivisanih predrasudom.

Prema našem prijedlogu, stav 25, člana 147 nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srpske trebao bi glasiti:

Krivično djelo iz mržnje je djelo izvršeno zbog stvarne ili pretpostavljene rasne, nacionalne, vjerske ili etničke pripadnosti, boje kože, pola ili seksualne orijentacije, zdravstvenog statusa, rodnog identiteta nekog lica, nekih drugih osobina ili zbog dovođenja u vezu sa osobama koje imaju neku od navedenih različitih osobina.

Naime nacrtom Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srpske, koji je nedavno usvojen od strane Narodne skupštine Republike Srpske, izmjenjen je stav 25. član 147. ovog Zakona na način da se uvodi **krivično djelo počinjeno iz mržnje**, koje se definira kao *djelo izvršeno zbog rasne, nacionalne, vjerske ili etničke pripadnosti, boje kože, pola ili polne orijentacije, zdravstvenog statusa ili rodnog identiteta nekog lica*. Ranije zakonsko rješenje definisalo je mržnju *kao pobudu za činjenje krivičnog djela, propisanog ovim Zakonom, koja je u cjelini ili djelimično zasnovana na razlikama po osnovu stvarnog ili pretpostavljenog etničkog ili nacionalnog porijekla, jezika ili pisma, vjerskih uvjerenja, rase, boje kože, pola, polne orijentacije, političkog ili drugog uvjerenja, socijalnog porijekla, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina ili zbog dovođenja u vezu sa osobama koje imaju neku od navedenih različitih osobina*, te se pri tome otvara mogućnost da se mržnja uzima kao otežavajuća okolnost pri izvršenju krivičnih djela.

Podržavajući predložene izmjene i dopune, kojim se svakako na potpuniji i adekvatniji način reguliraju krivična djela počinjena iz mržnje, te pruža mnogo direktnija i eksplicitnija zakonska zaštita, ističemo da su u uporednom pravu na jednak način regulirana krivična djela počinjena iz mržnje, npr. u Kaznenom zakonu Republike Hrvatske, a slična regulacija predložena je i u Republici Srbiji. Međutim, prije usvajanja ovakvog zakonskog rješenja, a u cilju sveobuhvatnije zaštite ljudskih prava, željeli bismo Vam skrenuti pažnju da ovakva formulacija krivičnih djela iz mržnje izostavlja slučajeve kada žrtva krivičnog djela iz mržnje nije pripadnik_ca neke od zakonom zaštićenih grupa osoba, već je krivično djelo počinjeno zbog njene_njegove pretpostavljene nacionalne, vjerske ili etničke pripadnosti, boje kože, pola ili polne orijentacije, zdravstvenog statusa ili rodnog identiteta nekog lica ili povezanosti sa osobama koje imaju neku od zaštićenih karakteristika.

U ovom dijelu prethodno zakonsko rješenje bilo je primjerenije jer je regulisalo i ove slučajeve tako što je propisivalo da mržnja kao pobuda za činjenje krivičnog djela koja nastaje na osnovu *stvarnog ili pretpostavljenog* etničkog ili nacionalnog porijekla, jezika ili pisma, vjerskih uvjerenja, rase, boje kože, pola, polne orijentacije, političkog ili drugog uvjerenja, socijalnog porijekla, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina, kao i *zbog dovođenja u vezu sa osobama koje imaju neku od navedenih različitih osobina*.

Također, Zakonom je kao zaštićena karakteristika predviđena spolna orijentacija pojedinca_ke. Na ovaj način zakonom se pruža zaštitu homoseksualnim osobama od krivičnih djela čiji počinitelji su motivisani seksualnom orijentacijom svoje žrtve. Pojam spolna orijentacija, iako se koristi u smislu seksualne orijentacije, više asocira na odnos osobe prema svom sopstvenom biološkom spolu i njegovom doživljaju, nego na seksualnu privlačnost prema drugim osobama, suprotnog, istog ili oba spola, te bi njega trebalo zamijeniti pojmom seksualne orijentacije.

Uzimajući u obzir legitimitet Koalicije, koja postupa u cilju eliminiranja svih oblika diskriminacije, a kako bi se sprječavala krivična djela počinjena, nadamo se da ćete ovaj prijedlog i objašnjenje uzeti u obzir, kao i da će u budućnosti biti ostvarena saradnja u vezi s nacrtom Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srpske.

Tekst ovog dopisa također je dostavljen:

1. Poslaničkim klubovima Narodne skupštine Republike Srpske
2. Odboru jednakih mogućnosti Narodne skupštine Republike Srpske
3. Zakonodavnom odboru Narodne skupštine Republike Srpske
4. Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu Narodne skupštine Republike Srpske
5. Odboru za predstavke, prijedloge i društveni nadzor Narodne skupštine Republike Srpske
6. šefu Misije OSCE-a u BiH
7. Instituciji ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine
8. Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine
9. Ministarstvu za ekonomske odnose i regionalnu saradnju Republike Srpske
10. Ministarstvu pravde Republike Srpske
11. Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske

Ukoliko nas želite kontaktirati, molimo Vas da kontaktirate Vladanu Vasić na broj 065/358-006, ili e-mail vladana@soc.ba.

S poštovanjem,
članovi_ ce Koalicije za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje i potpisnici_ ce:

Savjet za štampu u Bosni i Hercegovini
Udruženje "Ključ budućnosti", Ključ
Hrvatska udruga logoraša domovinskog rata u Kantonu Središnja Bosna, Busovača
UG NARKO-NE za prevenciju ovisnosti, Sarajevo
NVO „Djeca Sarajeva - dječiji pokret za mir“, Sarajevo
IPAK- Mladost gradi budućnost, Tuzla
Humanitarna organizacija Ruhama, Zenica
DON, Prijedor
Udruženje za promociju kulture mira, Sarajevo
Forum žena, Bratunac
Helsinški komitet za ljudska prava u BiH, Sarajevo
UŽ „Seka“, Goražde
Udruženje „Prava za sve“, Sarajevo
Udruženje logoraša, Višegrad